

Nr 39.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming; given Stockholms slott den 19 februari 1915.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Berndt Hasselrot.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Häri genom förordnas, att 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming skall erhålla följande ändrade lydelse:

Var, som har fordran hos annan i penningar, eller vad det är, skall den genom stämning eller lagsökning, eller eljest skriftligen eller muntligen, hos gäldenären kräva inom tio år från den dag, då skuldebrev eller annan handling, varå fordran grundad är, gavs, eller fordringen annorledes tillkom; och vare fordringens tillkännagivande hos gäldenären lika ansett, som hade krav skett: är fordran ej till betalning förfallen så tidigt, att den inom tio år sökas eller krävas kan; då skall borgenär, inom sagda tids förlopp, gäldenären därom erinra. Vare ock borgenär skyldig att, så länge hans fordran sedan innestår, den ånyo bevaka, som nu sagt är, inom vart tionde år från den dag, då sista bevakningen skedde.

Har den, hos vilken fordran genom krav eller erinran bevakas skall, blivit i sådant ändamål, å tre särskilda dagar av tionde året, sökt i sitt hemvist, men ej kunnat träffas; give borgenär fordringen an hos domstol eller överexekutor, och låte bevis däröver inom årets slut införas i allmänna tidningarna.

Är borgenären ej veterligt, om eller var gäldenären äger hemvist inom riket; då må ock fordringen hos domstol eller överexekutor angivas och beviset däröver i tidningarna införas, inom tid, som nu sagt är.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott
torsdagen den 31 december 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot anmälde riksdagens den 24 februari 1912 avlätna underdåniga skrivelse av följande innehåll:

»Uti sin till innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse har justitieombudsmannen hemställt, att riksdagen måtte för sin del antaga ett av honom framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämmning.

Nämnda lagrum innehåller föreskrifter om vissa åtgärder, som borgenär har att vidtaga för undvikande av fordringsrättens preskription. Såsom allmän regel gäller, att borgenären skall inom tio år från fordringens uppkomst bevaka sin rätt genom krav eller erinran hos gäldenären vid äventyr att eljest förlora sin talan mot denne. I syfte att trygga borgenärens rätt i sådana fall, då det icke varit honom möjligt att å tid, då sådant krav eller erinran skolat ifrågakomma, anträffa gäldenären, stad-

gar vidare förordningen, att därest gäldenären blivit å tre särskilda dagar av tionde året sökt i sitt hemvist utan att kunna anträffas, borgenären har att hos domstol eller överexekutor angiva sin fordran och låta bevis om samma anmälan införas i allmänna tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan varje gång och första gången inom tionde årets slut.

Sistberörda stadgande synes emellertid lämna rum för oklarhet såväl i fråga om den tidrymd, inom vilken kungörandet skall vara slutfört, som ock för besvarande av spörsmålet, huruvida första eller sista kungörandet skall anses bilda utgångspunkten för den nya preskriptionstiden. Justitieombudsmannens förslag avser därför att åt ifrågavarande bestämmelser giva en avfattning, som skulle utesluta hittillsvarande osäkerhet och tvekan i nämnda hänseenden.

Den brist i preskriptionsförordningen, som sålunda framhållits, kan uppenbarligen medföra olägenheter, för vilkas undanröjande en lagändring torde vara av behovet påkallad. Riksdagen, som emellertid icke ansett sig böra antaga det av justitieombudsmannen framlagda förslaget, har för sin del funnit berörda olägenheter kunna lättast och enklast avhjälpas genom en sådan ändring av förevarande lagrum, att bevis om fordringens angivande hos domstol eller överexekutor skulle införas i allmänna tidningarna allenast en gång, vilket då naturligtvis skulle ske inom tionde årets slut. Härigenom skulle ej mindre undvikas den fara för rättsförlust för borgenären, som enligt gällande lagstiftning förefinnes, än även vinnas fullständig klarhet om den tidpunkt, från vilken den nya preskriptionstiden skulle räknas. Någon betänklighet mot att i förevarande fall, där frågan endast gäller att avbryta preskription, föreskriva kungörelse endast en gång synes icke böra förefinnas. Det må sålunda anmärkas, att såväl enligt 2 kap. 38 § nya jordabalken som enligt 8 § i lag om aktiebolag den 12 augusti 1910 däri omförmälda kungörelser icke behöva införas i allmänna tidningarna mera än en gång.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämning, som kan finnas lämplig och erforderlig för undvikande av de utav justitieombudsmannen påpekade olägenheter.»

Efter att hava redogjort för berörda skrivelse och justitieombudsmannens till grund för densamma liggande framställning anförde departementschefen:

»Den oklarhet, som vidlåder nu gällande lagbestämmelser angående vad en borgenär har att iakttaga, när han icke kan genom krav eller erinran hos gäldenären bevaka sin fordran, kan obestriddigen medföra rätts-

förlust för borgenären och torde därför böra undanröjas. Någon betänklighet att för detta fall åtnöjas med att den föreskrivna kungörelsen allenast en gång införes i allmänna tidningarna synes mig icke vara för handen, och jag har därför låtit, i enlighet med riksdagens anhållan, inom justitiedepartementet utarbета förslag till därav påkallad ändring i 1 § av förordningen om tioårig preskription och om årsstämming. I sammanhang härmed har, med hänsyn till stadgandet i 9 § av förordningen om utsökningslagens införande m. m. den 10 augusti 1877, ansetts böra utmärkas, att borgenären har att angiva sin fordran hos överexekutor, därest han ej hellre vill i sådant ändamål anlita domstol.»

Föredraganden uppläste härefter berörda lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet

Israel Myrberg.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming skall erhålla följande ändrade lydelse:

Var, som har fordran hos annan i penningar, eller vad det är, skall den genom stämning eller lagsökning, eller eljest skriftligen eller muntligen, hos gäldenären kräva inom tio år från den dag, då skuldebrev eller annan handling, varå fordran grundad är, gavs, eller fordringen annorledes tillkom; och vare fordringens tillkännagivande hos gäldenären lika ansett, som hade krav skett: är fordran ej till betalning förfallen så tidigt, att den inom tio år sökas eller krävas kan; då skall borgenär, inom sagda tids förlopp, gäldenären därom erinra. Vare ock borgenär skyldig att, så länge hans fordran sedan innestår, den ånyo bevaka, som nu sagt är, inom vart tionde år från den dag, då sista bevakningen skedde.

Har den, hos vilken fordran genom krav eller erinran bevakas skall, blivit i sådant ändamål, å tre särskilda dagar av tionde året, sökt i sitt hemvist, men ej kunnat träffas; give borgenär fordringen an hos domstol eller överexekutor, och låte bevis däröver inom årets slut införas i allmänna tidningarna.

Är borgenären ej veterligt, om eller var gäldenären äger hemvist inom riket; då må ock fordringen hos domstol eller överexekutor angivas och beviset däröver i tidningarna införas, inom tid, som nu sagt är.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd torsdagen den
11 februari 1915.*

Närvarande:

Justitieråden BERGMAN,
SJÖGREN,
Regeringsrådet PALMGREN,
Justitierådet DYBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 31 december 1914, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmåler, inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av revisionssekreteraren Tore Almén.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 19 februari 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot anmälde lagrådets den 11 innevarande februari avgivna utlåtande över det den 31 december 1914 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming; och hemställde departementschefen, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

I denna hemställan instämde statsrådets övriga ledamöter;

och tacktes, med bifall därtill, Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet
Israel Myrberg.